

58d

E libris
gymnasio Mauritano Magdeburgensi
a venerabili
Carolo Funk
theol. doctore et gymnasii direttore
a. 1857 hereditate relictis.

G. f. 171.

111

PROGRAMMA.

QVO.

SVB. AVSPICIO,

DIVINAE, GRATIAE,

IVSSV, ATQVE, AVCTORITATE.

MAGNIFICI, SENATVS. NORDHVSANI.

IPSOS. AMPLISS. IMP. LIB. REIP. PROCERES.

VENERAB. DNN. INSPECTORES. ET. RELIQVOS.

S. MINISTERII. SYMMYSTAS.

SPECT. DNN. COLLEGAS. ET. OMNES. CIVES. LITE-

RATOS. QVOTQVOT. MVSIS. MANSVETIORIBVS.

FAVENT,

AD ACTVM. INTRODVCTIONIS. SOLENNEM.

ET. ORATIONES. AVSPICALES.

HABENDAS.

RITE. INVITAT.

IOH. CHRISTIAN. WEBER. R. CONSTIT.

MDCCLXXII

77

AK

^{***II}
NOSCITE!
S C H O L A

ἀπὸ τῆς σχολῆς

appellata

locus quidem in vulgus est notissimus,
quia a teneris frequentatur,
sed nomen altioris indaginis,
ut multis sit ignotum.

Qui κατ' ἀνιφρασίην impositum iudicant,
non videntur errare,

QVIA NOTATOTIVM.

Quid alias mirum,

si otiosi Minervae contemptores
cavillantur.

eiusdem strenuos sectatores,
quod totos dies defideant in otio
scamna prementes?

Heu!

otiosus merito odiosus,

quia otium

scelerum nutrix,

inopiae genitrix,

infamiae obstetrix:

otia enim dant vitia;

falsum autem proverbium,

melius esse nihil, quam male, agere,

quia homines nihil agendo male agere discunt.

Sed qui Rabbinorum verbo molam fugit,
fugit farinam

nec nucleo vesci licet nucem non frangenti;

hinc

otia damnantur, quae nulla negotia tranctant,
et

contemnuntur, qui nec sibi nec aliis profunt,
in quibus nullus labor, nulla industria, nulla cura.

Quapropter

OTIVM

Euripidi est,

περὶ τὸν κακόν.

At-

Attamen

SCHOLA vere est OTIVM,
sed diversum ab illo,
quia duplex,
alterum desidiosis fugiendum,
alterum studiosis expetendum,
ingenium enim vitium capit, nisi exercetur,
sicut aqua, nisi movetur,
et accidit,
quod eruditus haecitanti apponebat horologio:
ipsa quies vitium.

Sed

(b) quod caret alterna requie, durable non est;
quandoquidem
arcus nimium intensus rumpitur;
requies vero reparat vires fessaque membra levat.

et

maior post otia virtus;
hinc Musae ferias agunt, otiantur,
sed ut ad otium scholae alacriores revertantur. (a)
habent aliquando animum quidem remissum,
nunquam tamen solutum.

SCHOLA

quale igitur est

OTIVM?

dicamus Scipionis,
qui nunquam minus fuit otiosus,
quam cum otiosus,
nec minus solus,
quam cum solus esset: (b)

X

quae

(a) Anfon. Edyll. IV, v. 6. sq. hanc in rem breviter, sed
egregie etymologiam Scholae descripsit:

- Graeco schola nomine dicta est,

Iusta laboriferis tribuantur ut otia Musis;

(2) Cic. l. 3. Offic. c. 1. hanc otianti rationem praedicat de
P. Scipione Africano Priori. Quod exemplum etiam
I. Lipsius imitatus est eademque verba fecit l. 2.
c. 3. de Constant.

duae enim res,
 quae ceteris langvorem afferunt,
 Musarum alumnos acuunt,
 otium et solitudo. (c)
 Haec
 quia hominum turba turbat animos discentium
 nec
 quos mores ad eam extulerunt,
 referunt,
 quod fuit compositum, fit dissolutum;
 quod fugatum, redit:
 inhumaniores evadunt,
 qui semper in hominum celebritate versantur. (d)
 Quare
 in scholis
 subducendi populo sunt teneri animi
 et parum tenaces recti,
 ne flectantur ad curva:
 abdant se in otii secessum,
 unde otium est remorum;
 Illud autem,
 quia studia totum requirunt hominem

ut

(c) Solitudo & secessus sapientiae studiosis maxime sunt opportuni, ut ab hominum frequentia seclusis rite illi vacare & negotiorum varietate vacuos esse liceat, quam in sententiam Syrach c. xxxviii. v. 15. dicit: Litteratorum sapientia in otii opportunitate est & quo quisque minus habet negotii, eo facilius fit sapiens. Et veteres Romani sapientiae operam daturi maxime in deliciis habebant secessus, hinc Plin. l. i. Ep. 7. n. 2. Solitudo ipsumque silentium illud, quod venationi datur, magna cogitationis incitamenta sunt; inde est etiam, quod de Hesiodo, viro perelegantis ingenii dicit & observat Vellej. Pat. L. 1. c. 7. eum otii & quietis cupidissimum fuisse. Eadem est Ovidii cantilena l. i. Trist. Eleg. 1. v. 4. Carmina secessum scribentis & otia quaerunt. conf. Virgil. l. iv. Georg. v. 564.

(d) Talia de Laurentino suo, secessus loco amoenissimo, quem describit l. 2. Ep. 17. iactat Plinius l. i. Ep. 9. n. 5. Nihil audio, quod audisse, nihil dico, quod dixisse paeniteat, nemo apud me quenquam carpit, neminem ipse reprehendo, nisi unum me. Hem! paganum multis Christianis meliorem.

ut ab omnibus aliis negotiis vacuus

uno occupetur attentius, (c)

hinc amet otium, sed oderit inertiam (f)

fatius enim otiosum esse, quam nihil agere, (g)

cum schola non sit ἀπεργάσις, (h)

sed in ea fiant homines, (i)

ut

quid inter illos et belluas intersit,

appareat.

In hoc itaque honesto otio

Musae

de assiduo cogitant negotio,

quam multa hic explicantur, dicuntur

dictantur, scribuntur,

cogitantur, inveniuntur,

tam assiduae,

ut labore refici ac reparati diligentia

videantur,

quia animus

discendo alitur,

otiano corrumpitur,

hinc

(c) Quod Festus in evolutione etymologiae, unde schola dicta sit, indicat; Scholæ, inquit, dictæ sunt ex Græco σχολᾶς, a vacatione, quod ceteris rebus omiſſis vacare liberalibus studiis pueri debent.

(f) Plinius quidem l. i. Ep. vi. n. i. inertiam & quietem conjungit bono sensu, sed l. II. Ep. i. n. 12. inertiae crimen à quiete maxime distinguit, quod etiam facit Cic. l. 2. de Orat. Opp. T. i. p. 213

(g.) Sic Attilius olim eruditissime simul & facerissime dixit apud Plin. l. i. Epist. ix. n. 8. quo respiciebat ad secessum veterum Roman. Scholæ simillimum.

(h) Augustus Imp. Rom. cum Tiberium in Illyricum proficiscentem prosequeretur Beneventum usque et in itinere secessui Caprearum quatrimum impenderet, viciniam insulam ἀπεργάσιον appellabat à desidia illic secedentium ex comitatu suo, vid. Sveton. in Aug. c. xcviii.

(i) In templo Delphico quondam, si peregrini aut hospites accederent, in more fuisse ajunt, ut sacerdos altum inelamaret; Hic fiant homines. Plut. de Isid.

Hinc SCHOLA est

Otium vere studiosum, Plin. l. i. Ep. xxii.

si enim tamdiu discendum, quamdiu nescias,
prius vita discentes, quam discendi materia, deficiet,
quantum est, quod scimus, quantum, quod nescimus?
ac proinde Solonis effato

μαρτυρεῖν ἴσμεν ἄν ἔτι

et nullus erudito per otium dies exeat,

O rectam beneque institutam viram!

O dulce otium honestumque

ac pene omni negotio pulchrius

Plin. l. i.
Ep. ix.

in schola!

Otium alias adducit in odium,

hoc conciliat favorem,

illo assidue usus

minus postmodum habebit negotii

in muneris demandati negotiis,

ut tandem

otio locum faciat iustissimo. (k)

Quamobrem,

Tu studiosa juvenus

meae committenda fidei ac curae,

hoc virtutis frequenta Otium

et

omne vita vitiorum negotium.

amato Minervam

et

repudiato Mureiam.

Hoc instituto,

quae nunquam explebitur satietate,

maximam capies voluptatem,

et nullum a labore te reclinabit otium;

fed

(k) Romanorum docti multis officiorum & magistratumuncti laboribus senes se conterebant ad Otium, quod honestum, iustum & rerum vocabant atque in secessibus vivebant: ab anno enim LX, Leges Rom. dabant excusationem ætatis & vacationem, qua dere egregia sunt loca Plin. l. III, Ep. l. n. 12. & l. IV, Epist. xxiii. n. 4. conf. Horat. lib. l. Satyr. l. v. 30. lq.

sed in hoc Otio
cumulabis
egregios sapientiae thesauros,
quos alii multo non comparant labore,
quos
impiger extremos currens mercator ad Indos
per mare, per saxa, per ignes
suo non facit lucri negotio.
Et licet alias otium
res disciplinae sit inimicissima,
ut mores non gradu,
sed praecipiti cursu descendant
à virtute ad vitia,
à vigilantia prolabantur in somnum,
à lucubrationibus eant ad grassationes,
à studiis ad voluptates,
quibus pudori valedicatur
et honestati exilium indicitur;
SCHOLAE tamen OTIVM
hoc omne convertit negotium,
vitiis claudit fores,
virtuti aperit portas.
et sunt voluptates
quibus optime
de cujusque temperantia, sanctitate, gravitate
creditur.
Otio prodimur. Plin. Paneg, c,
LXXXII, n. 8.
VOS igitur
Musarum
Patroni et Fautores,
obedienter et decenter
rogamini,
aliis negotiis indulgeatis otium,
ut ad hoc convenire possitis negotium,
quo
Magister Otii
est constituendus.
Imitamini
laudatum Scipionem Africanum,

quo

quo nemo elegantius intervalla negotiorum
otio dispunxit,
cum elegans liberalium studiorum omnisque doctrinae
et auctor et admirator esset, Vellej. Patere,
lib. I. c. XIII. n. 3.
adeſte, adeſte!

Honorandi Reip. Proceres,
Venerandi Sacrorum Antiftites,
Amami Iuventutis Moderatores
et omnes

quibus manſuetiorum Muſarum amor
curae cordique
eſt.

Adeſte
felici auſpicio
et

novo Reſtoris munere
mactandum
frequenti ornate corona!

Requiritis tempus?

Tertia Romae in foro exercebat cauſidicos hora,

quae nobis eſt nona,
et craſtina luce
poſt eandem
ex fori turba

Martial.
L. IV. E-
pigr.
VIII. v. 2.

in Scholae otium
ſe conferent

Magnifici Senatus Proceres,
hac ſi vacat,
noſtro etiam vacate otio,
ſi non vacua,
vacuefacienda.

P. P. Nordhuſae XI. Kal. Oſt.
A. R. S. CIO DCCCXXII.

**

78 M 428

Sign. (188) fehlt bzw.
coll. nicht vergeben!

Sb.

1077

R.40

PROGRAMMA.
 Q V O.
 SVB. AVSPICIO.
 DIVINAE. GRATIAE.
 IVSSV. ATQVE. AVCTORITATE.
 MAGNIFICI. SENATVS. NORDHVSANI.

MP. LIB. REIP. PROCERES.
 SPECTORES. ET. RELIQVOS.
 ERIL. SYMMYSTAS.
 GAS. ET. OMNES. CIVES. LITE.
 T. MVSSIS. MANSVETIORIBVS.
 FAVENT.
 TRODVCTIONIS. SOLENNEM.
 TIONES. AVSPICALES.
 HABENDAS.
 E. INVITAT.
 AN. WEBER. R. CONSTIT.

~~III~~

44

AK

